

Riktlinjer för ett rökfritt Region Sörmland

Innehåll

Riktlinjer för ett rökfritt Region Sörmland.....	1
1.1. Vad innebär ett rökfritt Region Sörmland?.....	2
1.2. Ansvar och roller.....	2
1.2.1. Medarbetaren.....	3
1.2.2. Chefen.....	3
1.2.3. Patienten.....	3
1.2.4. Stöd till alla som vill sluta med tobak.....	4
1.3. Bakgrund.....	4
Tobakslagen.....	4
Arbetsmiljölagen.....	5
Miljö och hälsa.....	5

Riktlinjerna är rutiner, rekommendationer och redskap för att genomföra policyn *ett rökfritt Region Sörmland* - och vänder sig till alla som befinner sig inom Region Sörmlands område, exempelvis medarbetare, förtroendevalda, studenter, praktikanter, inhyrd personal, entreprenörer, patienter och besökare.

Ett av målområdena i Region Sörmlands Hållbarhetsprogram är att verka för god hälsa och miljö. En del i att uppnå detta är rökfria inomhus- och utomhusmiljöer vid sjukhus, vårdcentraler och andra byggnader inom Region Sörmland. Sörmlands medlemskap i det *nationella nätverket Hälsosfrämjande hälso- och sjukvård (HFS)* och *Global Network for Tobacco Free Health Services (ENSH)* inbjuder till ett aktivt tobakspreventivt arbete.

Syftet är att långsiktigt bidra till att minska ungas och vuxnas rök- och snusvanor samt relaterade sjukdomar till dessa vanor, vilket medför minskade vårdinsatser och kostnader, samt minskar ojämlikheter i hälsa för att i stället främja en ökad hälsa i befolkningen. Enligt arbetsmiljölagen och tobakslagen ska varje arbetsgivare förebygga ohälsa och minimera riskerna

för passiv rökning på arbetsplatsen. Ingen som vårdas, besöker eller arbetar inom Region Sörmland ska utsättas för tobaksrök, och tobakslukt.

Arbetet med en helt tobaksfri region är långsiktigt och något som Region Sörmland eftersträvar på sikt.

1.1. Vad innebär ett rökfritt Region Sörmland?

- Riktlinjen omfattar produkter som innehåller tobak, såsom cigaretter, vattenpipa och e- cigaretter
- Rökning är inte tillåtet, varken inomhus eller utomhus vid de fyra sjukhusområdena samt regionkansliet ([LS-LED16-0026-24](#))
- Inom Region Sörmland ska ingen försäljning av tobaksvaror, e- cigaretter eller andra produkter som införlivas i *Lagen om tobak och liknande produkter* förekomma i region Sörmlands lokaler ([LS-LED14-023](#))
- Det ska vara rökfritt och gäller även e-cigarett och vattenpipa vid entréer till vårdcentraler, familjecentraler, folktandvården och Sörmlands museum samt på uteserveringar vid Nynäs Slott och Sörmlands museum.
- Entréer till lokaler och andra utrymmen omfattas av rökförbud enligt lagen om tobak och liknande produkter ([Lag 2018:2088](#))
- Även områden i anslutning till färdmedel som finns utomhus omfattas av rökförbud som busshållplatser, perronger och taxihållplatser ([Lag 2018:2088](#))
- Chefer och medarbetare ansvarar gemensamt för att riktlinjen följs
- Med hänsyn till omständigheter i lagar och regler gällande tobaksfrihet innefattas inte patienter på Regionsjukhuset Karsudden och patienter inom övrig psykiatrisk slutenvård i Regionen, de får fortfarande röka på anvisad plats. Däremot är det helt rökfritt för medarbetare, besökare och entreprenörer

1.2. Ansvar och roller

- Det är allas ansvar att följa riktlinjerna. Främst innebär det att själv efterleva riktlinjerna och på så sätt vara en förebild för andra. Man kan upplysa andra som röker om reglerna, i stunden eller vid ett senare tillfälle, men det är något som man får bedöma och avgöra själv
- Det är ingen skyldighet som medarbetare att upplysa eller säga till kolleger, patienter eller besökare som inte hör till den egna verksamheten. Däremot bör man informera besökare och patienter som besöker den egna verksamheten när det är relevant

- Chefen har det yttersta ansvaret för att informera om riktlinjerna och att de följs upp i verksamheten
- En anställd som röker på ej anvisad plats bör vara medveten om att chefen har ett arbetsgivaransvar att ta upp frågan om tobaksbruk

1.2.1. Medarbetaren

- Rökning får inte ske under arbetstid
- För anställda som vill använda tobaksprodukter:
 - Krävs att de flexar ut eller röker under lunch (lunchtid räknas inte som arbetstid)
 - Rökning i arbetskläder får inte förekomma
 - Rökning får ske endast utanför sjukhusområdena eller vid anvisad plats
 - Anvisad plats är markerad på stolpar med ”Fimpa-här” och med askkopp
- Alla patientmöten bör vara helt tobaksfria, detta innefattar även snusning
- Möjlighet till stöd för rök- och tobaksavvänjning erbjuds
- Att följa riktlinjerna är både ett chefs- och medarbetaransvar
- Medarbetare som inte följer riktlinjerna bör vara medveten om att chefen har ett arbetsgivaransvar att ta upp frågan om tobaksbruk

1.2.2. Chefen

- Ansvarar för att medarbetare känner till och följer de riktlinjer och rutiner som finns
- Informerar om policy och riktlinjer vid rekrytering, nyanställning och introduktion
- Tar upp frågan om tobaksbruk tillsammans med övriga frågor kring hälsa i medarbetarsamtalet för en hälsofrämjande arbetsplats
- Informerar om möjligheten till stöd för rök- och tobaksavvänjning för den som önskar bli tobaksfri
- Ansvarar för att ta upp frågan om tobaksbruk med medarbetaren om riktlinjerna inte följs

1.2.3. Patienten

- Informeras om gällande bestämmelser
- Tillfrågas om tobaksvanor när det är relevant för vård och behandling
- Erbjuds stöd för att sluta röka eller snusa samt information om hur ett rökstopp eller snusstopp gynnsamt påverkar hälsan. Det

finns även möjlighet att få remiss till tobaksavvänjning inom primärvården eller specialistsjukvården

- Erbjuds stöd för att bli tobaksfri i samband med operation
- Inneliggande patienter med tobaksbruk ska erbjudas medel mot nikotinberoende efter samråd med behandlande läkare
- Nikotinläkemedel erbjuds kostnadsfritt under sjukhusvistelsen
- Alla patientmöten bör vara helt tobaksfria, detta innefattar även snusning
- Det finns anvisade platser utomhus där rökning får ske. Dessa platser är markerade på stolpar med ”Fimpa-här” och med askkopp
- Med hänsyn till omständigheter i lagar och regler gällande tobaksfrihet innefattas inte patienter på Regionsjukhuset Karsudden och patienter inom övrig psykiatrisk slutenvård i Regionen, de får fortfarande röka på anvisad plats. Däremot är det helt rökfritt för medarbetare, besökare och entreprenörer

1.2.4. Stöd till alla som vill sluta med tobak

- Medarbetare kan alltid ta upp frågan med chef som ger information om vidare stöd
- Alla medarbetare erbjuds tobaksavvänjning med patientavgiftsfrihet enligt regionsövergripande instruktion för läkarbesök och sjukvårdande behandling
- Tobaksavvänjare finns vid vårdcentraler eller vid företagshälsovården
- Tobaksavvänjare kan erbjuda patienter traditionell tobaksavvänjning och/eller det digitala programmet Tobakshjälpen
- Sluta Röka Linjen erbjuder stöd även på andra språk. Telefon: 020-84 00 00
- Uppdaterad information om hjälp med tobaksavvänjning finns på 1177.se, "Sluta röka" och "Sluta snusa"

1.3. Bakgrund

Riktlinjerna bygger på Policy för ett rökfritt Region Sörmland. Policyn stödjer sig på ett flertal styrdokument så som WHO:s Ramkonvention om tobakskontroll, Lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088), Arbetsmiljölagen, Regional strategi för ANDTS-arbetet i Södermanlands län och Framtidens hälso- och sjukvård.

Tobakslagen

Tobakslagen innehåller skärpta bestämmelser om rökfria miljöer sedan 2019. Lagen förbjuder rökning vid bland annat entréer till lokaler som är

avsedda för hälso- och sjukvård. Även busshållplatser, uteserveringar, lekplatser med mera ska vara rökfria. Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Passiv rökning utgör en hälsorisk vilket lett till en skärpning av tobakslagen (SFS 1993:581). Arbetsgivaren har ansvar att skydda sina anställda och för att ”en arbetstagare inte mot sin vilja utsätts för tobaksrök på sin arbetsplats”.

Tobakslagen går mer över till tobaksfria nikotinprodukter, t ex vitt snus, och regleras därför i lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. En tobaksfri nikotinprodukt är en produkt som innehåller nikotin.

Arbetsmiljölagen

I arbetsmiljölagen finns regler om skyldigheter för arbetsgivare och andra skyddsansvariga om att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. I enlighet med detta ska inte medarbetare i Region Sörmland behöva utsättas för passiv rökning på området i anslutning till arbetsplatsen Arbetsmiljölagen (1977:1160).

Miljö och hälsa

Rökning är inte enbart skadligt för hälsan utan även i hög grad för den omgivande miljön. Fimpar står för 62 procent av allt skräp, innehåller tungmetaller, plast och andra miljöskadliga ämnen. Om fimpen slängs på marken hamnar dessa skadliga ämnen via regnvatten i vattendrag och brunnar. Enligt Nedskräpningslagstiftningen är det fr o m januari 2022 olagligt att slänga fimpar eller snus på marken och kan leda till böter.